

[P. K. Thomsen.]

som loven af 1920 var, rejste den gode og solide, man kan måske endog sige herlige bygning, som vort folkebiblioteksvæsen nu er. Vi, der har haft den lykke gennem disse 30 år at være med i dette arbejde efter ringe evne, og som gennem vor øvrige gerning under oplæring af børn og unge og bagefter i livet, i hjemmet har erfaret, hvilken hjælp og hvilke værdier der bliver alle, børn, unge og ældre, tilbudt gennem folkebibliotekerne, bliver ikke trætte af at berømme netop dette værk.

Biblioteksloven og de ændringer, der er foretaget i denne i de 30 år — i 1931, 1936 og 1946 —, har jo altid været båret frem af betydelig enighed også i den danske rigsdag. Jeg må derfor beklage, at der nu på den danske rigsdag er kræfter, der yder modstand mod en ajourføring af bibliotekslovens tilskudsbestemmelser og vil bruge nedskæringskniven på dette område.

Den ajourføring, der nu søges gennemført, er, synes vi, ikke mere end rimelig, og den rummer samtidig en retfærdig udligning for visse kommuner med store og meget omfattende biblioteker. At det forøger statens udgifter med godt 1 mill. kr. om året, synes vi ikke er i nogen henseende hverken uforvarsomt eller afskrækkende; vi er tilbøjelige til at sige tværtimod, og vi anbefaler derfor de tilskudsforhøjelser, som rummes i bestemmelsen i § 5, såvel dem, der angår grundtilskud, som dem, der angår driftstilskud på 15 pct. til en del af udgifterne til de store bibliotekers indkøb og indbinding af bøger. Vi er ligeledes tilfredse med den forhøjelse af de særlige tilskud til centralbibliotekerne på de 50 pct. til disse bibliotekers bogbilers drift. Vi er i høj grad enige med den højtærede kirkeminister i den begrundelse, han gav for at forhøje tilskuddene netop på disse områder.

Endelig vil jeg nævne den nye bestemmelse, som den højtærede kirkeminister også omtalte, i § 2, stk. 2, der går ud på, at i kommuner, hvor der den 1. april 1960 ikke findes godkendte folkebiblioteker, skal kommunalbestyrelsen, når der fra en stedlig biblioteksforening støttet af mindst 10 pct. af folketingsvalgerne, dog mindst 40 valgberettigede, fremsættes skriftlig anmodning derom, træffe foranstaltning til inden udløbet af et år at oprette et folkebibliotek i kommunen. Her tages som bekendt sigte på den fjerdedel af landets sognekommuner, som ifølge statistikken endnu ikke har fundet anledning til at give deres beboere adgang til den nyttige og lykkelige oplevelse,

som det at besøge et godt folkebibliotek er. Jeg vil udtale håbet om — jeg tror også, dette mit håb vil blive opfyldt —, at de pågældende kommuner længe før 1960 på en fornuftig og tilfredsstillende måde vil have imødekommet dette krav eller også fundet læ under undtagelsesbestemmelsen til paragraffens stk. 4, der giver ministeren bemyndigelse til, af naturlige grunde, at fritage dem for denne pligt.

Det er forresten mit indtryk med det kendskab, jeg nu har til biblioteksvæsenet, at der er andre kommuner — og de findes vel særlig blandt sognekommunerne —, der på det her behandlede felt udviser for megen sparsommelighed. En kyndig mand har oplyst, at intetsteds kan et forsvarligt folkebibliotek trives med et kommunalt tilskud af under 1 kr. pr. indbygger, og det synes jo heller ikke at være en usandsynlig påstand. Der er også hele amter her i Danmark, hvor tilskuddet fra sognekommunerne er gennemsnitlig 1 kr., og nogle yder mere, men der er desværre også andre, hvor dette gennemsnit er under 50 øre. Jeg har egentlig disse sognekommuner, der driver disse ganske små biblioteker, mere mistænkt end mange af de kommuner, som falder ind under statistikens 430 kommuner, som ingen biblioteker har, fordi de tror, beboerne er hjulpet på anden måde. Næste gang denne lovgivning behandles her på rigsdagen, vil jeg håbe, at disse forhold vedrørende ikke alene de 430 kommuner, men også de af mig her nævnte andre kommuner, vil se helt anderledes og bedre ud, og jeg tror, det vil gå sådan.

Hermed skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag til velvillig behandling og hurtig vedtagelse her i det høje landsting.

Esther Malling Pedersen: I adskillige tilfælde — og det gælder ikke alene på åndelige og kulturelle områder, men også på ikke så få sociale — er det ofte gået sådan i Danmark, at livet er kommet først og loven bagefter; loven har ligesom dannet en ramme om det, som forud var skabt. Der har på mange forskellige områder været et lykkeligt sammenspil, kan man sige, mellem den støttende lovgivning og det, man kan kalde det private initiativ, og det er en god og sund udvikling, som vi skal værne om og vogte os for at træde for nær. Bibliotekssagen kan godt nævnes som et af disse tilfælde, en af de ting, der ganske naturligt er brudt frem, man kan godt sige er båret frem af mennesker, der har set, hvilken betydning bøgerne